

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – Historia i teraźniejszość

Temat	Wymagania konieczne – ocena dopuszczająca . Uczeń:	Wymagania podstawowe – ocena dostateczna . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające – ocena dobra . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające – ocena bardzo dobra . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wyczerpujące – ocena celująca . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
III. ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1991–2001					
20. Nowy ład światowy	- wymienia działania Stanów Zjednoczonych zmierzające do utrzymania ładu na świecie w końcu XX w.; - przedstawia proces globalizacji w gospodarce; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Pustynna Burza</i>, <i>globalizacja</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: George Bush, Saddam Husajn	- wymienia koncepcje świata w końcu XX w. i ich autorów; - wyjaśnia, na czym polega proces globalizacji; - charakteryzuje politykę Stanów Zjednoczonych na Bliskim Wschodzie; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>koniec historii</i>, <i>zderzenie cywilizacji</i>, <i>globalna wioska</i>; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Francis Fukuyama, Samuel Huntington, Zbigniew Brzeziński	- wskazuje różnice pomiędzy koncepcjami świata w końcu XX w.; - charakteryzuje proces globalizacji w różnych dziedzinach życia	- ocenia, czy można określić Stany Zjednoczone jako żandarma ładu na świecie w końcu XX w.; - wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS usiłował utrzymać wpływy na świecie; - wie, kim był Michaił Gorbaczow	ocenia, która z koncepcji świata w końcu XX w. okazała się najbliższa rzeczywistości i uzasadnia swoje stanowisko
21. Blaski i cienie zmian na świecie na przełomie tysiącleci	- wymienia najważniejsze konflikty zbrojne na przełomie XX i XXI w.; - wymienia różnice pomiędzy globalną Północą a globalnym Południem	- wymienia najważniejsze przyczyny konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI w.; - przedstawia proces upadku apartheidu w RPA; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>apartheid</i>, <i>bantustany</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Nelson Mandela, Frederik de Klerk	- wyjaśnia przyczyny konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI w.; - wyjaśnia przyczyny podziału świata na globalną Północ i globalne Południe; - wyjaśnia przyczyny konfliktu w Rwandzie; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>konflikt Północ–Południe</i>	- wyjaśnia przyczyny konfliktów religijnych na świecie na przełomie XX i XXI w.; - charakteryzuje sytuację w Afryce na przełomie XX i XXI w.	przedstawia i ocenia rolę wojsk ONZ w czasie konfliktu w Rwandzie
22. Integracja europejska	wymienia dokumenty tworzące Unię Europejską i ich najważniejsze postanowienia;	wymienia kryteria przyjmowania nowych państw do Unii Europejskiej;	przedstawia zakres współpracy pomiędzy państwami Unii Europejskiej;	wyjaśnia, dlaczego strefa Schengen i strefa euro nie pokrywa się z krajami Unii Europejskiej;	wyjaśnia znaczenie Jednolitego Aktu Europejskiego i traktatu z Maastricht;

	- wymienia organy Unii Europejskiej; - wymienia państwa strefy euro; - pokazuje na mapie proces rozszerzania się Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Jednolity Akt Europejski, traktat z Maastricht, Unia Europejska, traktat nicejski, traktat lizboński, strefa euro</i>	- wymienia płaszczyzny współpracy między krajami Unii Europejskiej; - wymienia państwa strefy Schengen; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kryteria kopenhaskie, strefa Schengen</i>	- wskazuje różnice pomiędzy poszczególnymi dokumentami tworzącymi podstawy prawne Unii Europejskiej; - wyjaśnia znaczenie strefy Schengen i strefy euro; - przedstawia współpracę Unii Europejskiej z Norwegią i wyjaśnia jej stosunek do Unii Europejskiej	- wyjaśnia przyczyny rozszerzania zakresu współpracy pomiędzy państwami Unii Europejskiej; - przedstawia współpracę Unii Europejskiej ze Szwajcarią i wyjaśnia stosunek Szwajcarii do Unii Europejskiej	wyjaśnia, dlaczego został zawarty traktat lizboński;
23. Polska droga do demokracji 1991–2005	- wymienia najważniejsze partie w Polsce po 1990 r.; - wymienia zmiany ustrojowe, które wprowadziła Mała Konstytucja; - wymienia reformy rządu Jerzego Buzka; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Sojusz Lewicy Demokratycznej, Unia Demokratyczna, Mała Konstytucja</i>; - wie, kim jest Jerzy Buzek	- wymienia ruchy polityczne w Polsce po 1990 r.; - wyjaśnia przyczyny zmian na polskiej scenie politycznej po 1990 r.; - wyjaśnia, jak chciano zapobiec rozdrobnieniu politycznemu w Polsce; - wymienia podstawy prawne, na których opierają się relacje między państwem polskim a kościołami i związkami wyznaniowymi; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Bezpartyjny Blok Wspierania Reform, konkordat, próg wyborczy</i>	- wyjaśnia przyczyny zmian rządów po 1990 r.; - przedstawia przebieg prac nad nową konstytucją; - charakteryzuje reformy rządu Jerzego Buzka; - przedstawia stosunki wyznaniowe w Polsce; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>recesja, lustracja</i>; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Jan K. Bielecki, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Jan Olszewski, Antoni Macierewicz	- ocenia, czy reformy rządu Jerzego Buzka spełniły oczekiwania Polaków; - przedstawia proces podpisania i ratyfikowania konkordatu; - ocenia stabilność polskiej sceny politycznej i jej wpływ na funkcjonowanie państwa; - wie, kim jest Hanna Suchocka	- przedstawia relacje między rządem a Prezydentem w Polsce w latach 1991–2005; - ocenia funkcjonowanie rządów w Polsce w latach 1991–2005, przywołując ich sukcesy i porażki
24. III Rzeczpospolita – konstytucyjne zasady ustrojowe	- wymienia zasady ustrojowe zawarte w konstytucji polskiej; - wymienia prawa i obowiązki obywatela zawarte w konstytucji; - wymienia organy władzy ustawodawczej i ich dwie kompetencje; - wymienia organy władzy wykonawczej i ich dwie kompetencje;	- wyjaśnia zasady ustrojowe zawarte w konstytucji polskiej; - wyjaśnia, na czym polegają prawa i obowiązki obywatela zawarte w konstytucji; - wymienia przykładowe kompetencje organów władzy ustawodawczej; - wymienia podstawowe kompetencje organów władzy wykonawczej;	- charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej i wykonawczej w Polsce z zastosowaniem podziału tych uprawnień; - wymienia etapy procesu legislacyjnego; - przedstawia strukturę sądownictwa w Polsce; - wymienia zasady sądownictwa w Polsce; - wymienia przykładowe uprawnienia Trybunału	- wyjaśnia wzajemne zależności między organami władzy wykonawczej i ustawodawczej oraz podaje przykłady ich zastosowania; - wyjaśnia zasady sądownictwa w Polsce; - charakteryzuje pozycję Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu w polskim systemie ustrojowym;	- wskazuje różnice w procesie legislacyjnym w zależności od typu ustawy (np. ustawa zwykła i ustawa budżetowa); - ocenia skuteczność funkcjonowania Trybunału Stanu

	• zna i wyjaśnia pojęcia: <i>zasada suwerenności narodu, zasada trójpodziału władzy</i>	• wymienia przykładowe zasady sadownictwa w Polsce; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>zasada demokratycznego państwa prawa, zasada pluralizmu politycznego, zasada niezawisłości sędziów</i>	Konstytucyjnego i Trybunału Stanu; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>preambuła, proces legislacyjny, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu</i>	• zna i wyjaśnia pojęcie <i>konstruktywne votum nieufności</i>	
25. Rzeczpospolita samorządna	• wymienia organy władzy samorządu gminnego i sposób ich powoływania; • przedstawia przykładowe kompetencje organów samorządu gminnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>samorząd terytorialny, domniemanie kompetencji, zadania własne, zadania zlecone, gmina, burmistrz, wójt</i>	• wymienia organy władzy samorządu powiatowego i sposób ich powoływania; • przedstawia przykładowe kompetencje organów samorządu powiatowego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>powiat, starosta</i>	• wymienia organy władzy samorządu wojewódzkiego i sposób ich powoływania; • przedstawia przykładowe kompetencje organów samorządu wojewódzkiego; • wymienia źródła finansowania jednostek samorządu terytorialnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>subwencja, dotacja, marszałek sejmiku wojewódzkiego, sejmik województwa</i>	• wyjaśnia podstawy prawne i zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego; • wyjaśnia, na jakie zadania jednostki samorządu terytorialnego mogą mieć różne źródła finansowania; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>decentralizacja, zasada pomocniczości</i>	• charakteryzuje proces odwoławczy od decyzji jednostek samorządu terytorialnego; • przedstawia działania podejmowane przez samorząd swojej gminy, powiatu i województwa
26. System prawny współczesnej Polski	• wymienia podmioty i zakres spraw, które obejmuje prawo cywilne; • wymienia sprawy pomiędzy członkami rodziny, które są regulowane prawem rodzinnym; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>norma prawna, osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych</i>	• wyjaśnia różnice pomiędzy prawem naturalnym a prawem stanowionym; • charakteryzuje podmioty i zakres spraw, które obejmuje prawo cywilne; • wymienia najważniejsze zapisy prawa karnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>własność, służebność, hipoteka, wykroczenie, występki, zbrodnia, odpowiedzialność karna</i>	• rozumie podstawowe terminy związane z naukami prawnymi; • przedstawia sprawy pomiędzy członkami rodziny, które są regulowane prawem rodzinnym; • omawia najważniejsze zapisy prawa karnego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>przysposobienie, obowiązek alimentacyjny</i>	• charakteryzuje relacje między organami władzy albo organami władzy a obywatelami, które reguluje prawo administracyjne; • wyjaśnia różnicę między wykroczeniem, występkiem i zbrodnią; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>odwołanie, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	• wyjaśnia różnicę między prawem materialnym a procesowym; • analizuje przykładowe pisma z zakresu prawa cywilnego, karnego i administracyjnego (np. pozew, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, decyzję administracyjną)
27. Prawa człowieka oraz ich ochrona w Polsce i na świecie	• definiuje prawa człowieka, wymieniając ich cechy; • wymienia przykładowe prawa człowieka, przyporządkowując je do odpowiednich generacji;	• omawia cechy praw człowieka; • charakteryzuje trzy generacje praw człowieka; • wymienia dokumenty chroniące prawa człowieka w Europie;	• przedstawia proces kształtowania się praw człowieka po II wojnie światowej; • wymienia dokumenty chroniące prawa człowieka na świecie;	• przedstawia proces kształtowania się praw człowieka do II wojny światowej; • porównuje zawartość i rolę dokumentów chroniących prawa człowieka;	• wyjaśnia, które prawa człowieka są negatywne, a które pozytywne; • wyjaśnia, w przypadku których praw człowieka obywatel może dochodzić swych praw;

	- wymienia polskie dokumenty, w których zawarte są prawa człowieka; - wymienia polskie instytucje zajmujące się ochroną praw człowieka i wyjaśnia, w jaki sposób je chronią; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>prawa człowieka, trzy generacje praw człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich</i>	- wymienia europejskie instytucje zajmujące się ochroną praw człowieka i wyjaśnia, w jaki sposób je chronią; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka</i>	- wymienia organy ONZ, zajmujące się ochroną praw człowieka i wyjaśnia, w jaki sposób je chronią; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Rada Praw Człowieka, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Międzynarodowy Trybunał Karny</i>; - wie, kim była Eleanor Roosevelt	- przedstawia proces postępowania obywatela polskiego, który oskarża instytucje państwowe o złamanie praw człowieka (rozpatruje wszystkie możliwości odwoławcze); - wyjaśnia, które prawa człowieka i w jakich okolicznościach mogą być ograniczone	ocenia skuteczność decyzji lub wyroków różnych instytucji chroniących prawa człowieka
28. Rozliczenie dziedzictwa PRL po 1989 r.	- wymienia sposoby upamiętnienia żołnierzy podziemia niepodległościowego i osób represjonowanych w okresie PRL-u; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>rehabilitacja</i>	- przedstawia działania podejmowane przez polskie władze w celu rozliczenia postępowania władz PRL-u; - wyjaśnia, dlaczego było trudno uzyskać wyroki skazujące w procesach autorów stanu wojennego i w sprawie użycia broni w kopalni „Wujek”	- omawia różne formy działalności Instytutu Pamięci Narodowej; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Instytut Pamięci Narodowej, Rzecznik Interesu Publicznego, status osoby pokrzywdzonej</i>	- wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem procesu lustracji; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>kłamstwo lustracyjne</i>	- porównuje proces rozliczenia władz komunistycznych w Polsce z podobnymi procesami w innych byłych państwach komunistycznych; - ocenia, czy można było proces dekomunizacji przeprowadzić lepiej i uzasadnia swoje stanowisko
29. Polska droga do NATO i Unii Europejskiej	- wymienia etapy przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej; - podaje przykładowe przyczyny, dlaczego Polsce zależało na członkostwie w NATO i Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>traktat akcesyjny</i>	- omawia etapy przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej; - wyjaśnia, dlaczego Polsce zależało na członkostwie w NATO i Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Partnerstwo dla Pokoju</i>	- przedstawia współpracę Polski z innymi krajami regionu w celu wstąpienia do NATO i Unii Europejskiej; - charakteryzuje relacje polsko-niemieckie w latach 90. XX w.; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Trójkąt Weimarski, Trójkąt Wyszehradzki / Grupa Wyszehradzka</i>	- charakteryzuje stosunki polsko-rosyjskiej w latach 90. XX w.; - przedstawia aktywność Polski w rejonie Europy Środkowej w latach 90. XX w.; - wyjaśnia, jakie czynniki wpływały na relacje Polski z innymi państwami	- przedstawia działania Polaków w ramach Partnerstwa dla Pokoju; - porównuje argumenty euroentuzjastów i eurosceptyków w czasie starania się Polski o członkostwo w Unii Europejskiej
IV. ŚWIAT I POLSKA W PIERWSZYCH DWÓCH DEKADACH XXI W.					
30. Świat na początku XXI w.	- wymienia czynniki, które wpływają na pozycję Chin na początku XXI w.; - wymienia przykładowe skutki globalizacji	- przedstawia pozycję Chin na początku XXI w.; - przedstawia skutki globalizacji;	- charakteryzuje sytuację w Korei Północnej na początku XXI w.; - przedstawia skutki Arabskiej Wiosny;	- przedstawia skutki kryzysu finansowego z początku XXI w.; - wyjaśnia przyczyny Arabskiej Wiosny	ocenia skutki pandemii COVID-19 dla życia społecznego;

		- wymienia sposoby radzenia sobie z pandemią COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>COVID-19, SARS-CoV-2, pandemia</i>	- przedstawia sposoby radzenia sobie z pandemią COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Arabska Wiosna</i>		ocenia wpływ Arabskiej Wiosny na stabilizację w rejonie Bliskiego Wschodu
31. Wojna z terroryzmem w XXI w.	- wymienia różne nurty terroryzmu w XXI w. - wymienia przykładowe zamachy terrorystyczne w XXI w. i ich konsekwencje; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>terroryzm, World Trade Center</i>	- charakteryzuje różne nurty terroryzmu w XXI w. - omawia interwencję wojsk koalicji w Afganistanie; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Al-Kaida, talibowie</i>, - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Osama bin Laden, George W. Bush	- omawia interwencję wojsk koalicji w Iraku; - charakteryzuje działalność Państwa Islamskiego; - przedstawia znaczenie Stanów Zjednoczonych w wojnie z terroryzmem; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>szariat, Państwo Islamskie</i>	- przedstawia udział Polaków w walkach w Afganistanie i Iraku; - wyjaśnia związek między zamachami terrorystycznymi w Europie a wojną z terroryzmem na Bliskim Wschodzie; - wymienia skutki wojny z terroryzmem dla państw muzułmańskich, Stanów Zjednoczonych i Europy	- ocenia skuteczność interwencji wojsk koalicji w Afganistanie i Iraku; - przedstawia rolę i dążenia Kurdów w trakcie wojny z terroryzmem
32. Unia Europejska w XXI w.	- wymienia organy władzy Unii Europejskiej i ich przykładowe uprawnienia; - wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu migracyjnego w Unii Europejskiej; - wymienia przykładowe działania Unii Europejskiej wobec pandemii COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Przewodniczący Rady Europejskiej, Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, lockdown</i>	- wymienia dokumenty unijne zawarte na początku XXI w. i ich główne założenia; - wyjaśnia przyczyny kryzysu migracyjnego w Unii Europejskiej; - charakteryzuje politykę Unii Europejskiej wobec pandemii COVID-19; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, traktat nicejski, traktat lizboński, tarcza antykryzysowa</i>	- przedstawia koncepcje integracji Europy; - przedstawia postawy państw Unii Europejskiej wobec kryzysu migracyjnego; - wymienia przyczyny i skutki wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Stany Zjednoczone Europy, Europa Ojczyzn, Europa wielu prędkości</i>	- porównuje koncepcje integracji Europy; - charakteryzuje przyczyny i skutki wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej; - ocenia politykę Unii Europejskiej wobec pandemii COVID-19; - wyjaśnia wpływ problemów, z którymi mierzy się Unia Europejska, na jej funkcjonowanie i pozycję w niej poszczególnych państw	- ocenia koncepcje integracji europejskiej pod kątem korzyści, które niosą one ze sobą dla poszczególnych grup państw członkowskich; - przedstawia możliwości działania obywateli państw członkowskich w ramach Unii Europejskiej
33. Rosja i jej ekspansja w XXI w.	- wymienia przyczyny i skutki wojny w Czeczenii; - wymienia przyczyny i skutki konfliktu w Gruzji; - wymienia przyczyny wojny w Ukrainie; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Euromajdan</i>;	- omawia sytuację w Gruzji; - przedstawia przebieg wojny w Ukrainie; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Dżochar Dudajew, Achmat Kadyrow, Ramzan Kadyrow	- przedstawia, w jaki sposób przywódcy Rosji dążą do wzmocnienia władzy; - przedstawia proces aneksji Krymu; - przedstawia stosunek państw środkowoeuropejskich do	- przedstawia możliwości działania opozycji w Rosji; - wyjaśnia wpływ różnych form prowadzenia wojny przez Rosję na sytuację w Europie; - wyjaśnia, od czego zależy polityka Rosji wobec Ukrainy;	przedstawia działalność „Memoriału” jako organizacji opozycyjnej w Rosji

	• wie, kim są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Władimir Putin, Wołodymyr Zełenski		• polityki rosyjskiej na Kaukazie i Ukrainie; • charakteryzuje różne formy prowadzenia wojny przez Rosję; • zna i wyjaśnia pojęcia: „zielone ludziki”, wojna hybrydowa, szantaż gazowy; • wie, kim był Borys Jelcyn	• przedstawia stosunek państw zachodnioeuropejskich i Stanów Zjednoczonych do polityki rosyjskiej na Kaukazie i Ukrainie; • zna i wyjaśnia pojęcie kolonia karna; • wie, kim jest Wiktor Janukowycz	
34. Polska na początku XXI w.	• wymienia przykładowe sukcesy i porażki poszczególnych rządów na początku XXI w.; • wymienia główne partie polityczne działające w Polsce na początku XXI w.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Platforma Obywatelska, Prawo i Sprawiedliwość, Zjednoczona Prawica</i>	• wymienia główne założenia poszczególnych rządów w polityce wewnętrznej i zagranicznej; • wymienia przyczyny zmian rządów na początku XXI w.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>postkomunizm, kohabitacja polityczna, dług publiczny</i>; • wie, kim są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Kazimierz Marcinkiewicz, Bronisław Komorowski, Andrzej Duda	• charakteryzuje polską scenę polityczną na początku XXI w.; • wyjaśnia przyczyny zmian rządów na początku XXI w.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Liga Polskich Rodzin, Samoobrona, katastrofa smoleńska</i>; • wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Donald Tusk, Andrzej Lepper	• ocenia, jak afery, do których dochodziło za poszczególnych rządów, wpływały na ich ocenę przez społeczeństwo; • ocenia realizację założeń poszczególnych rządów w polityce wewnętrznej i zagranicznej	• przedstawia działania wybranego przez siebie rządu z początku XXI w. w polityce wewnętrznej i zagranicznej oraz ocenia je pod kątem rozwoju wewnętrznego Polski i jej racji stanu
35. Polonia i Polacy na świecie	• pokazuje na mapie skupiska Polaków i Polonii po II wojnie światowej; • wymienia przyczyny emigracji z Polski po II wojnie światowej	• wymienia przykładowe instytucje polskie działające na emigracji; • przedstawia znaczenie organizacji tworzonych przez Polaków na emigracji dla podtrzymywania polskości i rozwoju kultury polskiej; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, Instytut Józefa Piłsudskiego, Maisons-Laffitte, Rozgłośnia Polska Radia Wolna Europa</i>; • wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Jerzy	• wyjaśnia rolę, jaką odgrywały instytucje emigracyjne po II wojnie światowej; • przedstawia podstawy prawne i możliwości działania polskich władz emigracyjnych; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>depozytariusz, miesięcznik „Kultura”</i>; • wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Edward Raczyński, August Zaleski, Ryszard Kaczorowski, Władysław Anders	• charakteryzuje sytuację Polaków w ZSRS i byłych republikach radzieckich; • wyjaśnia, w jaki sposób rząd polski wspiera Polaków na terenie byłego ZSRS; • zna i wyjaśnia pojęcie <i>Karta Polaka</i>; • wie, jest Andżelika Borys	• przedstawia działania organizacji polonijnych funkcjonujących w różnych państwach (np. Kongres Polonii Amerykańskiej w Stanach Zjednoczonych czy Związek Polaków w Niemczech)

		Giedroyc, Jan Nowak Jeziorański			
36. Zmiany kulturowe w świecie końca XX w. i początku XXI w.	- wymienia zalety i wady polityki wielokulturowości; - wymienia główne płaszczyzny współczesnych sporów światopoglądowych; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>polityka wielokulturowości</i>	- przedstawia zalety i wady polityki wielokulturowości; - przedstawia znaczenie dziedzictwa kulturalnego dla współczesnej kultury; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>segregacja rasowa, dziedzictwo kulturowe</i>	- wyjaśnia założenia polityki wielokulturowości; - wyjaśnia, jakie znaczenie ma obecnie postawa tolerancji i w czym się ona przejawia; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>poprawność polityczna, asymilacja, tolerancja, dyskryminacja</i>	- ocenia korzyści i zagrożenia płynące z polityki wielokulturowości; - porównuje główne argumenty współczesnych sporów światopoglądowych	wyjaśnia, w jaki sposób zmiany kulturowe końca XX i początku XXI w. znajdują odzwierciedlenie w tekstach kultury z tego okresu
37. Społeczeństwo cyfrowe	- zna definicję społeczeństwa cyfrowego / społeczeństwa informacyjnego; - wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z komunikacji cyfrowej dla jednostki; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo cyfrowe, społeczeństwo informacyjne</i>	- wyjaśnia przyczyny rozwoju komunikacji cyfrowej; - charakteryzuje korzyści i zagrożenia wynikające z komunikacji cyfrowej dla jednostki; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>sieciologizm, fake newsy</i>	- wyjaśnia wpływ rozwoju usług cyfrowych na gospodarkę, edukację; - charakteryzuje korzyści i zagrożenia wynikające z komunikacji cyfrowej dla społeczeństwa; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>wykluczenie cyfrowe, dezinformacja, bańka filtrująca</i>	- wyjaśnia wpływ rozwoju usług cyfrowych na kulturę; - wyjaśnia, w jaki sposób można nadużywać wolności słowa w Internecie, i przedstawia działania zapobiegające temu zjawisku; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>netykieta</i>	ocenia, czy we współczesnym świecie można funkcjonować bez korzystania z mediów społecznościowych
38. Media jako czwarta władza	- wymienia typy komunikacji społecznej; - wymienia środki masowego przekazu; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>komunikacja społeczna, mass media</i>	- wymienia zasady, na których opiera się komunikacja społeczna; - wymienia funkcje środków masowego przekazu; - wymienia prawa mediów	- charakteryzuje zasady, na których opiera się komunikacja społeczna; - charakteryzuje funkcje środków masowego przekazu; - wymienia obowiązki mediów	- wyjaśnia, dlaczego środki masowego przekazu określa się jako czwartą władzę; - wymienia prawa i obowiązki pracowników mediów	podaje przykłady pełnienia przez media funkcji czwartej władzy na podstawie publicystyki, literatury czy filmu
39. Nasza przyszłość	- wymienia przykładowe działania Polski w polityce zagranicznej; - wymienia przykładowe działania wojsk polskich w ramach NATO; - wymienia przyczyny kryzysu demograficznego; - wymienia zmiany klimatyczne zachodzące na świecie;	- przedstawia działania Polski w polityce zagranicznej; - przedstawia działania wojsk polskich w ramach NATO; - przedstawia sposoby przezwyciężenia kryzysu demograficznego; - przedstawia zmiany klimatyczne zachodzące na świecie	- przedstawia dorobek Polski w końcu XX i na początku XXI w.; - wyjaśnia przyczyny kryzysu demograficznego; - przedstawia podejmowane przez państwa próby zahamowania zachodzących zmian klimatycznych; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>geopolityka, protokół z Kioto</i>	- ocenia dorobek Polski w końcu XX i na początku XXI w.; - charakteryzuje działania podjęte przez Polskę w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego; - ocenia skuteczność podejmowanych przez państwa prób zahamowania	przedstawia działania zmierzające do rozwiązania problemów przedstawionych w rozdziale (demografia, zmiany klimatyczne) w swoim regionie

	• zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kryzys demograficzny,</i> <i>ocieplenie klimatu</i>			zachodzących zmian klimatycznych	
--	--	--	--	-------------------------------------	--